

«تۈرك يوردى» نىڭ آيتۇرلىق ھىندىۋىيە ئوردىسى
بىرەنچى رىسالە دىكى تۈرك ئىسملەرى ۋە مىنىستىرلىرى قىياغلىق
ايلىنىشى، ارىستو ۋە دىنىي ھىندىۋىيە باھىيەسى.

تۈرك يوردى

ناشرى : تۈرك يوردى
مىنىستىر : آق چورە اوغلى يوسف

يىل ۱۳۳۲ ۹ ۳۰ ھىجران ۱۳۳۲ يىل ۵ جلد ۱۰ ۱۱۳ ۱۱۳

و تتبع ایدن (میچرلیچ Mitcherlitch) بونک قانونرینی کشف ایتدی که اسمنه نسبتله معروفدر .
 او حالده آکلاشدی که (مبحث بلورات Cristallographie) فتنده اولابر طاقم ثابت و قطعی
 قانونر واردر. ثانیاً (معین سیستم Systême défini) لر واردر. یعنی اشکال بلوری به دخی طاقم طاقم،
 صنف صنف در: (جمله مکعبیه Systême cubique) وار؛ (جمله دوسطه الاضلاع Syst. Hexagonal)
 وار؛ (Syst. rhomboedrique) وار؛ وار؛ وار؛ وار! میچرلیچ اثبات ایتشدی که بو تصادفی بر شی دکلدر
 هر هانکی بر صنفده داخل اولان عناصر، مطلقاً هر هانکی بر سیستمده تبیلر ایدر. مثلاً سودیوم
 (Sodium) جمله مکعبیهده تبیلر ایدر. فضله اوله رق مرکبات عنصریه نکه نوعه کوره حاصل اولوب
 تکاثف ایدن ماده، عینی جمله نکه بر نوع شکل بلورینی تمثیل ایدر... والی آخره...! شیمی
 شیمی، ذهنمزی طولایوب یکیدن دوشونه لم...!

شکل بلوری نه اولویور؟.. علی العموم مادهیه نسبتله عرض... تبیلره قابل ماده لره نظراً عرض
 طام... لکن، علی العموم شکله، یعنی اشکال غیر هندسیه به کوره عرض خاص... چونکه شکل سز ماده
 تصور ایدیه مز؛ و شکل بلوری تناظر زوایا و اضلاع و تناسب اطراف اعتباریه علی العموم اشکال ماده
 مقوله سنده داخل بر صنف خصوصی تشکیل ایدیور. بو حیثیتله عرض خاصدن باشقه بر شی اوله ماز.
 مع مافیه (جمله مکعبیه)، (جمله دوسطه الاضلاع) والی آخره کی صنف لری تعیین و بونلری
 کدیگوندن تمیز و تبیین ایدن انواع مخصوصه اشکالک - علی الاطلاق - شکل بلوری به نسبتی نه در؟..
 منیلر سه، نه ده به بیله جگیز؟..!

[علی الاطلاق شکل بلوری عرض عام در. شکل مکعبی، شکل مسدسی، الخ الخ... اوکا نسبتله عرض
 خاص اولمق لازم کلیر. چونکه بوتون بلورات عینی شکل اوزره تبیلر ایتیور.] دیمکلن باشقه چاره
 و قدر. تأمین ایدرم...!

پتیمی

رضا نوری

ترجمه حاله

اسماعیل ماهر افندی

بعض بویوک آدملر واردر که بویوک کلکرینی ادراک ایچون وقایعه دولو اولان حیاتلرینک قاریشیق
 رین تفصیلاتنه نفوذ ایتک، اووقایی آری آری تحلیل و تدقیق ایتک، بوتون افعال حیاتیه لرینک
 وامری آرقاسینده صاقلی حقیقی سیالرینی بولوب اوکا کوره حقلرنده حکملر ویرمک لازمدر.
 نلری دیگر انسانلردن آیران بویوک کلک جوهرلری قیمتلی معدنلر ککی کبی یابانچی ماده لره قاریشیقدر.
 نون پارلاقلیله میدانه چیقق ایچون آیقلاقمق ایستر. مرحوم اسماعیل ماهر افندی بونلردن
 کلدی. بوتون وارلنی، بوتون حیاتی پارلاق وشفاف بر جوهردی. وطن ایچین درین بر سوگی

سربست محیطده آرا صبرا استانبولدن آسن زهرلی روزکلرله باقایه زق اداره ایتدیکی سلائیك دارالمعلمینه کرك خواجهلق، کرك مدیرلك صفیله یایمغه چالیشدینی یكانه شی طلبه نك فکریلرندمکی پاسی سیلمك، دیلرلرندمکی کلیدی جوزمك، اولدی. اونك اداره سی آلتنده سلائیك دارالمعلمینی زمانك مساعده سی نسبتده سربست بر تدریس و تربیه عیقلی اولمشدی. کنج بیللره حریت ایچین درین بر عشقك ایلک توخوملرینی آتارکن یاقین بر استقبالك هنوز کوزلره کورونمه یین صیجاق طلوعی هم اونك، هم طلبه نك روحنی ایصیتیوردی.

سکیز اون سه نه بو وظیفه یی بویوک بر سی و همت ایله ایفا ایتدی. ۱۳۲۲ تاریخده فعالیتی وره ن و او زمانده بیلله مملکته هیچ اولمازله کوچوک مقیاسده فائده لر تأمین ایتمک چالیشانلرک مظاهرتیله مکتب صنایع مدیرلکنی ده عهده سنه آلدی. اولایک مقبول بر مقصدله آجیلان وخیلی ترقی ایدن بو مکتب او زمانلر متروک و پریشان بر حالده ایدی. اسماعیل ماهر اقدینك حوال وعزمکار روحی اورایه یکی بر حیات نفخ ایتدی: اوروپانك مترقی مملکتلرندن بر و غراملر کتیرتدی، ترجمه ایتدیردی. اونلره توفیقاً مکتبی اصلاح ایچون اوغراشدی. اوروپادن بر موتور و سارلوازم جلب ایدمک ده میرخانه سی، مارافغوزخانه سی تنظیم و توسیع ایتدی. مکتب اولک سایه سنده آز زمانده بر نمونه صنایع مکتبی حاله کلمشدی.

اونك اهتمامیله، عزیمله متروک حیاتندن قورنولوب اسکی اهمیتنی آلان مکتب بر کون، بوتون عثمانلی وطنك زنجیرلرینی دیشلریله قیروب ایلک خلاص نفستی فرح و سوننج ایله آلدینی بویوک بر کون باشقه بر تحلیله نائل اولدی. اوزون ییللردن بری دیلرله تلفظی یاساق ایدیلن کندی آندن محروم، ایکره تی بر اسلمله یاشامغه محکوم ایکن اوکا تکرار قاووشدی.

آلتنده کی اسکی لوحه نك یرینه نشه سی یوزندن بارلایان یکی بر لوحه کلدی: حمیده صنایع مکتبی یکیدن مدحت پاشا صنایع مکتبی اولدی.

وصوک سلائیكده کی حیاتی یاقیندن بیللر اونك حقیقی مزیتلرینی ده اای تقدیر ایدم بیلرلر، او بر قناعت و رضا آدمیدی. مأموریتلرندن اوزمان ایچون مهمجه صاییلان بر معاش آلدینی حالده بونك آنجق بك کوچوک بر قسمنی کنديسنك وعائله نك معیشته صرف ایدمک بر محرومیت ایچندن یاشاردی. وقالان پاره سیله، اقرباسندن اولان کنجلی تحصیل ایتدیریردی. وطنك استقبالی یتشه جک متفکر عنصرلرده کورن مرحومك بو همتی سایه سنده گال صاحبی اولان بو کنجلیر بو کون اونك جانلی اثرلری کی یاشایوب چالیشیورلر.

اسماعیل ماهر اقدی روحنی وطن و حریت سوکیسنك آتشیه طوتوشاتلردندی. اونك ایچون بوایکی بویوک سوکینك آتشلریله یانلق اوزره آجیلان اوجاغه ایلک اوکجه کندی آله وینی کتیره نلردن بری ده اولدی. سلائیكده کی حریت پرور تورک کنجلیکی ده اا خارجه کی اتحاد و ترقی جمعیتله تمام ایدوب عینی آدی آلمه دن اول «عثمانلی حریت جمعیتی» ایکن اسماعیل ماهر اقدی اوکا ایلک التحا ایدم نلردن بریدی. بیاض ساریفنك لکسز کولکسی آلتنده صاف جهرمسی وایچنده وطنك آتشی

ایله دولو بر قلب، اونک یوکسلمهسی و بویومهسی ایچون اک جدی دوشونجهلردن اک انکین خولیارله قدر هر درلو تصورلرله دولو بر فکر، ایشته اسماعیل ماهر افدینک وارلی. اوکندینی بیلدیکی ایلك دقیقه دن صوگ نفسی آسوده بر تسلیمیتله لاقید افقلره اوفله دیکی صوگ آنه قدر روخک بوتون عشق قابلیتله وطنی سومشدی. و دییه بیلیرم که اونی بویله وقتسز تولدوره ده بو عشق اولدی.

اسماعیل ماهر افندی ۱۲۸۴ تاریخده دوغمشدی. مدرسه تحصیلدن صوکره اصل مسلمکی تحصیلی استانبول دارالمعلمینده اکال ایتدی. اونی مشروطیتدن اول ایلك اوکجه سلائیکده دارالمعلمین مدیرلکنده مسلکینک فعال بر دوره سنده کورورز. سلائیکک او زمانلر پایتخته نسبتله پک چوق پارلایان پارلاق کوزلریله بویوک اوجاغک بو کوچوک نوری اولومک روزکاری اونی سوزونجهیه قدر مطلقه صادق قالدی. مرحومک هر حالده کورون عزیم و نبات سیاسی فکر و قناعتلرنده ده اونی طوتدینی طوغرو یولدن آیرمادی. اتلابی تمقیب ایدن دغدغه لی سنه لرك پک متحول طالعی سیاسی حیاتنده او دائمی آئنده عینی مقصدک بایراغی، بیئنده عینی دوشونجهنک آتشی، دیلنده عینی املک قراتیله دولاشدی. او نه فکری روزکارلره تابع بر یلقووان، نه سیاسی حیاتک طالعه فضلّه باغلی بر سرسمدی. اونی هیچ کیمسه منسوب اولدینی سیاسی زمره نك اقبالنده مغرور، مهکم، ادبارنده متوق، حتی احتیاطکار کورمه دی.

ایلك مجلس مبعوثانه انتخاب اولونارک ایشمدی. تولجهیه قدر عینی موقعی محافظه ایتدی. اتحاد و ترقی جمعیتک مجلسده کی فرقه سی هنوز تام بر سیاسی فرقه تشکیلاتی، پک طبعی و معذور اولان یکیلک و اعتیادسزلق تأثیریه آلامادینی و حرکاتی منتظم بر حاله افراغ ایده مه دیکی زمانلرده مجلسده بر تقریر مراقی واردی. هر کس اوزون زمانلردن بری قلمنده کی صاقلانان بوتون امللرک بر آنده حقیقت اولماسی ایچون دویدینی صبرسزلقله فکرلرینی آرای عمومییه تکلیف ایدیوردی. اوزمانلرده اسماعیل ماهر افندی یینه بونلرک باشنده، اک چوق اصلاحات و تجدد طرفداری اولارق کورورز. اک کنج والک آتشی دوداقلردن بکله نیلن بویکیلک، بو ترقی صوسزلغی اونک بوتون بئلکنی قاووروردی.

مرحوم اوج سنه اول اوکجه فخری اولارق دارالمعلمات مدیرلکنی آلمش، اوراده اسکی مسلکینک مساعیینه باشلامش، بر مدت صوکره ۱۳۳۰ سنه نك تشرین ثانی سنده ایسه یینه فخری اولارق دارالایتم مدیرلکنی درعه ده ایشمدی. ایشته فکرکجه اسماعیل ماهر افدینک معنوی وارلغنک آلتون تاجی تولجهیه قدر آشنسز بر غیرت و امثالسز بر فداکارقله وطنه ایفا ایتدیکی بوصوگ خدمتدر. اسماعیل ماهر افندی مدیر اولدینی زمان دارالایتم قاضی کوبنده کوچوک بر بناداخلنده یالکزیکرمی بش طلبه لی بر مکتبده کی بوکون اوبنا دارالایتمک قاضی کوی اثاث شعبه نك بر قسندن عبارت و دارالایتم بویله متعدد شعبه لره آیریلش و بیکلرجه ئوکسوز چوجوغه ملجأ اولاش معظم بر مؤسسه در. وطن اوغورنده حیاتلرینی فدا ایدن بویوک شهیدلرمزک بر حمایه قانادینه محتاج قلان صایسز یتیم یاورولرینی قوجاغنده طوبلایان بویوک و مقدس یووالر قالا بالینی. بویووالرک هیسنی تأسیس

ايچون آيري آيري اوغراشمق ، ايچنده كي ياورولري حرب حالتك مشكلاتي آراسنده بسله مك ايچون چالامق ، سوكره اونلري كنديلرني بلكه ين حيات مجادله سنه حاضر لاشم بر آدم اولارق يتشدرمك ايچون چالاشمق حياتي ياريم عصره ياقلاشمق فقط روحي كنچ اولان مرحومك الكسو كي ايشيدي . اوسايه ده بوممكن دارالايتم مؤسسه لري مخاصم دولتله عائد اولوب ضبط ايديلن استانبولك مختلف يرلرنده ، ببيكه ، قاضي كوينده ، يدي قوله ده ، بك اوغلنده ، غلظه ده كائن بر جوق مباني اشغال ايديبور . بوبنلري يكي تلقى به موافق بر مكتب حالته كيتيرمك ايچون مرحوم جاتله باشله اوغراشدي . بو مؤسسه دن بر قسمنده يتيملر ابتدائي تحصيل كورو يورلر ، بر قسمنده الكتري قجيك ، مطبعه جيلق ، مارانغوزلق ، دمير جيلق ، تنكه جيلق ، اككجيك ، تلغراف جيلق ، مجلدك ، دوكه جيلق ، قوطو جيلق ، ترزيلك ، دو قوماجيلق ، صوباجيلق ، دري جيلق ، كونه جيلق كي درلو درلو صنايعي اوكره نيورلر ، صائين آلان و كيرالان فابريقالرده چاليشارق معلوماتلريني عملياته تقويه ايديبورلر . آراسيراسوقاقلرده يتيم اثوابلري ، بريچمه باشلقلري ، منتظم يورويوشلري و حاللريه تحيين و تقدير نظرلري جلب ايدن بوياوروجقلر بو مؤسسه لرده بر آنا قوجاغنده كي راحت ياشايورلر . و وطنك استقبالي ايچون يتيشيورلر .

اسماعيل ماهر افدينك بودارالايتم ايشلرينه ناصل عشق ايله علاقه دار اولديغي آكلامق ايچون اونى حياتنده ياقيندن كورمش اولمق لازمدير . مجلس مبعوثانده دارالايتملر ايچون تخصيصات مسئله سي مناقشه اولونوركن اونك ناصل حرارت و هيجه انه دولو كونلر ياشايدغي ، اعيانن بر ذاتك شبهه سرقا بر مقصده اولمارق دارالايتمده كي طلبه به فضله اي باقيلديغي ، اثوابلري ، اشيالري ، بيه جكلري مفرط بر اعتنا ايله حاضر لاندغي سويله ديكي زمان مرحومك ناصل تاجانك ايچندن متأثر اولديغي و بونى آكلاتيركن ناصل هونكور هونكور آغلادغي ، سوكره ايني كينش و ايني باقيلش بسله تمش چوجوقلرينك هيئتلى قارشيسنده ناصل كوزلرينك سوينچ وسعاده بارلادغي بيلمه ينلر ، كورمه ينلر بو عشقك درجه سنى تقدير ايدمه منزلر .

حياتنك صوك كونلرنده چوجوقلرينك فاتح احتفالي ايچين يكي قياقلره حاضر لاشم چالاشم شدي . او كني صبر سز قلعه بلكه يوردي . طالعك نه غريب بر تجليسيدير كه او احتفال ايچون حاضر لانان يكي باشلقلري جو . حوقلرايلك او كنه اونك جنازه سنده كييديلر . اونلر كو چوكاري كوچوك بروسيله ايله ايچندن ياشلر طاشاق كي دوران متأثر كوزلره ، بويوكلر كي پيكلرنده تيرمين كره لرله اونك جنازه سنى تعقيب ايدرلر كن باشلرينك اوستنده صانكه اونك مشفق آلى حالا دورويور و اوقشاير كييدي .

اونك بوسوك زمانلرنده ايكي بويوك هيجه اني اولمشدي . برى سوينچ ، برى كدر هيجه اني . اجني بر شركتله بر مقاوله عقدينه موفق اولمشدي . بو مقاوله سايه سنده هم مملكتده بر جوق فابريقالر وجود بولا جقدى ، هم قيملر صنايع تحصيللريني اوروپا مملكتلرنده اكمل ايدمه رك بوفابريقالرده ايش صاحبي اولاجقلردى . بو مقاوله يي يايغنه موفق اولدغي كون حياتنك ك بويوك سعادتى دراك ايتمش و بونكه متبيح اولمشدي . ديكرى ايسه آرناوود كوينده بر بنانك دارالايتم ايچون اشغاله اوغراشيركن دوچار

اولدینی مانعه ایدی. بواونی روحنک اکی اینجه یرندن وورمشدی. صاغلغنده کورمه‌دیکي بوموفقیته ده تولدکدن صوکره حاصل اولدی. بوکون اوبنا «اسماعیل ماهر دارالایتامی» آدینی آلتند افتخارله طناشیور.

اومت، اسماعیل ماهر تولدی. جنازه‌سندن دونن اونک اکی یاقین مساعی آرقاداشنه «بویوک بابامز نه اولدی؟» دییه صیزلایارق سوران زواللی یتیم‌جکلره نه یازیق! او حقیقه «بویوک بابا» کندی اوندی آتی، — بی وعشق اوندی بیکلرجه یتیم براقان. هر فانیکنک صوکره کیتدیکی یولده کوزلرمزدن غائب اولدی. ذاتاً هرکس توله جک. آراسیرا غفلت ایچنده ابدیاً کندیمزک صاندیغمز دنیا اوندن هیمز برکون جیقوب کیده جکز. فقط نه موطلو او تولولره که وجودلری طوبراقلر آلتنده ابدی اویقوسنی اویورکن سوییملی و مبارک خاطرملری انسان قیلرند، دائماً چارپان بوجانلی تربهلرده اویاتیق دورور!

ج . س .

تورکاک ششوی :

داخلی اصلاعات اطرافره . — احکام عدلیه مجله‌سنک مدنی احتیاجلریمزله متناسب برصورتده تعدیل و اکالی ایچون قسطنطنیه مبعوثی و سابق عدلیه ناظرلی محمدالدین ملا بک افندیکنک «یاستلری آلتنده مقتدر و متخصص برقاچ ذندن مرکب برانجمن تشکیه ایدیش و بوانجمن ۹ مایس - ۱۳۳۲ بازار ابرتسی کونی عدلیه ناظرلی و کبلی خلیل بک افندی حضرتلریکنک مامنه مناسب برنطقنی متعاقب مساعیسنه باشلامشدر. اعضای گوام :

سعدالدین بک — شورای دوک تنظیمات داتره‌سی رئیس
شرف بک — تجارت و زراعت نظارتی مستشاری
عالی بک — اعلامات شرعیه مدیری
عبدالرحمن منیب بک — بک اوغلی صلح حاکمی
یوسف ضیا بک — استیناف حقوق افتضاسندن
خیره لامبوس افندی — مور حقوقیه مدیر معاونی (کاتب)

حقوق فاکولته‌سی مدرسلرندن :

ابولعلا بک — مشیخت علیا مستشاری
سید بک — ازیر مبعوثی
سید هاشم بک — بوردور مبعوثی
مصطفی فوزی افندی — صاروخان مبعوثی
معمر راشد بک — قره‌حصار مبعوثی
یشون افندی — (کاتب)
نهریخ نورد بک — (رأی استشاری ایله اعضا)

حقوق مدنیه مرکز هنوز برقانون شکلمه تدوین قلنمه‌مش اولان مناحات، مفارقات و نفقات کبی احوال شخصیه و عائلیه عائد قسملرینی تنظیم ایتمک اوزره حقوق فاکولته‌سی مدرسلری رئیس و اسبق شیخ الاسلام محمود اسمدافندی حضرتلریکنک ریاستی آلتنده آدلری ذکر اولناجق ذاتلردن مرکب دیگر برانجمن ده تشکیه ایدیش و کبری یکن برنجی انجمنک ایلك اجتماعنده حاضر بولمیشدر. اعضاء کرام :

منسوری زاده سعید بک — حقوق فاکولته‌سی مدرسلرندن منتشا مبعوثی